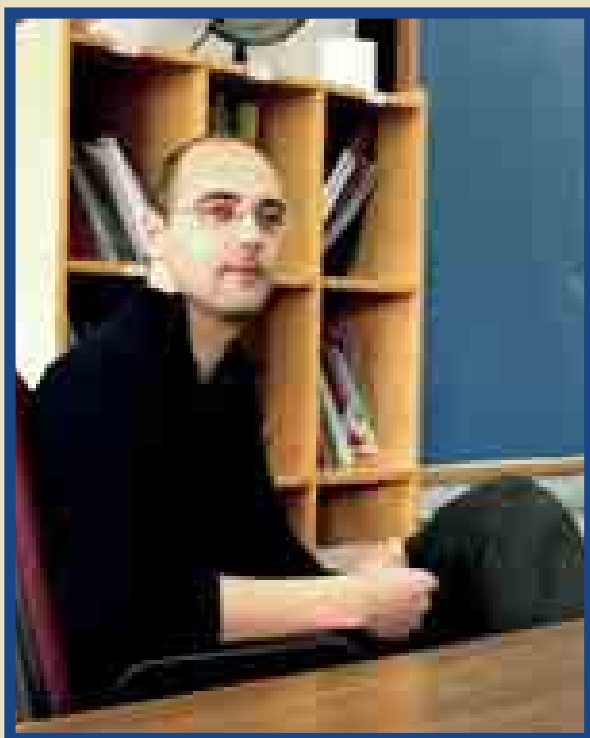

MENDEBALDEA (BIGARREN HEZKUNTZAKO INSTITUTUA)

•8. ALEA •

2005eko 2. HIRUHILABETEA

◀ Jon Suarez,
afizioz eta denbora librean
idazten duen irakaslea

Bullying-a gure ikastetxeetan

• Aurrera, ez egin atzera

• Marihuanaz zenbait datu

• Streetball eta BMX

• Guraso Elkartearen txokoa

• Mendebaldeako garbitasuna

• Alberto Morgado eta Iñigo Yarritu

• Agenda 21eko lan sarituak

• Iritzi artikuluak

• Liburuak eta diskoak

**Txomin González Euskadiko
eskubaloi entrenatzailerik
nabarmenena 03-04 denboraldian**

Trabajamos con mimo!!

FOTOKOPIAK

Horario ininterrumpido
7.45 - 20:00

Juntas Generales, 59 (acceso por Arriaga)
01010 Vitoria-Gasteiz
Tel./ Fax: 945 172 687
E-mail: gurpil@ctv.es

Argitaratzailea: MENDEBALDEA BHIko Prentsa tailerra

Posta Elektronikoa: 010329@hezkuntza.net

Koordinatzaileak: Juanjo Orbegozo eta Patxi Aizpurua

Erredakzio taldea: Oier Azkarraga, Daniel Gutiérrez, Julio Ponce, Xabier Requejo, Adrian González, Endika Landa, Jorge Palomo, Tania Albalejo, Naiara Becerra, Iker Caseras, Saioa Escamilla, Zaira Fernández, Barbara Gómez, Iñaki Ibaibarriaga, Iñaki Martínez, Janire Moreno, Ivan Bergaz, Aratz Castresana, Edgar de Magalhaes, Ander Guerrero, Alberto Morgado, Iker San Vicente, Eneko Bezares, Gorka Elizondo, Alazne Escribano, Itsaso García, Ruth Gutiérrez, Imanol Martínez, Ibon Murga, Ainara Olabe, Aitor Olivera, Saioa Some, Iratxe Torres, Jon Valle, Imanol Veja-Murguía eta Lucas Martínez.

Argazkiak: Edu Arraiet, Mendebaldeako irakasleak.

Maketazioa eta Inprimategia: Gertu. Oñati.

Laguntzaileak: Eusko Jaurlaritzaren Joko eta Ikuskizun Zuzendaritza, Lankide Kutxa, Vital Kutxa, Arriaga Liburu-denda, Lakua Centro, Abako Zinemak, La Taberna de Verne, Eroski Bidaiak, La Casa de Mi Abuela, Erro Autobusak, Pelayo Aseguruak, La Vitoriana Okindegia, Gurpil fotokopiak, Garoka taberna, Eroski.

Lakua
CENTRO

AGURRA

Tlkasturte erdia joan zaigunean, zortzigarren alearekin gatoz zuengana Aste Santuko oporrak ate joka dauzkagula. Oraingo honetan, besteetan bezalaxe, hainbat kontu dakartzagu azpimarratzeko modukoak.

Lehenik, ekintza osagarriak aipatu nahiko genituzke, ikastetxeak bere eremutik kanpo antolatzen dituen jarduerak, hezkuntzarekin, kirolarekin eta kulturarekin lotuta dauden ekintzak.

Bigarrenik, elkarrizketak aipatuko ditugu. Batetik, aldizkari hau egiten duten erredakzio taldeko ikasleok eginak: Bullying-aren inguruan ikastetxeko zuzendariari eginikoa; ikastetxeko irakaslea den Txomin González-ekin egindakoa; erreportajeak..., eta, bestetik, DBHko 1. mailan euskara arloan burutu-ta elkarrizketa onenen argitaratzea, gure nahia baita ikasle guztiak aldizkari honetan lekua izatea; ikasleen beste zenbait lan (Agenda 21eko lan sarituak, maitasun gutunen sariketa, iritzi artikuluak, ingelesezko idazlanak...). Guraso elkartearen orriak ere hor daude, partehartzea sustatuz eta eskolaz kanpoko jardueretako kirol taldeak ezagutzera emanez...

Azkenik, 14. KORRIKA aipatu behar dugu, euskararen aldeko jai erraldoi hori. Martxoaren 17an, Barrutia ikastolarekin batera hartu dugun 1675. kilometro hori egitera animatu nahi zaituztegu. Ondo pasa oporretan!!!

Nos encontramos en el ecuador del presente curso y las vacaciones de Semana Santa están a la vuelta de la esquina. En este 8º número de Mendeberrí, al igual que en los anteriores, incluimos algunos trabajos que son dignos de mención.

En primer lugar tenemos que citar las actividades complementarias, aquellas que el centro organiza fuera del espacio escolar y están relacionadas con la educación, cultura y deporte.

En segundo lugar, citaremos las entrevistas. Por un lado, las realizadas por el alumnado que conforma el comité de redacción de la revista: entrevista al director de centro sobre el Bullying; la efectuada al profesor Txomin González; reportajes..., y, por otro, la publicación de las mejores entrevistas efectuadas por los/as alumnos/as de 1º de la ESO en el área de Euskara, pues nuestro deseo es que todos esos trabajos tengan cabida en esta revista; aportaciones de otra índole (los premiados en el concurso de la Agenda 21, concurso de cartas de amor, artículos de opinión, trabajos en inglés...). También encontraremos las dos páginas de la APA, fomentando la participación en el quehacer diario del instituto y dando a conocer los equipos deportivos de las actividades extraescolares.

Finalmente, citaremos la 14ª edición de la KORRIKA, esa gran fiesta del euskara. Contamos con vosotros y vosotras para correr el km 1675 (desde la entrada del Gobierno Vasco –Donostia 1- hasta la calle Duque de Wellington, junto al colegio San Prudencio), que hemos comprado en colaboración con la ikastola Barrutia. Felices vacaciones!!!

Consumibles
Tapia

TEL: 947 33 03 08
FAX: 947 34 71 09

E-mail: consumibletapia@terra.es

Miranda de Ebro (BURGOS)

Bullynga Gasteizko Ikastxeetan: Ikasleen arteko arazoak?

Ikasturte honen hasieran ikastetxeetan hitzetik hortzera ibili den gaia izan da bullying-a. Baina zertaz ari gara hitz hau erabiltzen dugunean? Guzti honetaz hitz egiteko Ramón Mateorengana, ikastetxeko zuzendariarengana, jo dugu bere iritzia azal diezagun.

Mendeberrri. Zer pentsatzen duzu bullying-ari buruz?

Ramón Mateo: Oso egoera txarra dela. Gure institutuan saihesten saiatzen gara. Ikasleen adinarekin lotuta dago. Zergatiak oso zabalak dira, baina ekidin behar ditugu, denon eginkizuna da.

M-Zeri deitzen zaio bullying-a?

R.M.: Ikasleen arteko tratu txarrei, erasoei, irainei, etab. Erasotzaileak erasotzen dutenak dira eta biktimak eraso jasaten dutenak.

M.: Iraganean eta orain berdin jokatu al da gai honen inguruan?

R.M.: Nire ustez eraso hauek beti gertatu izan dira. Iraganean ez ziren zabaltzen, ezkutuan geratzen baitziren. Gaur egun, ordea, askoz gehiago zabaltzen dira, beti izaten da gaizki pasatzen ari den norbait (taldeetik banatuta dagoelako, harekin sartzen direlako...). Hau saihesteko irakasle talde bat sortu ze iaz, eta aurten eskolaz kanpoko ikastaro bat egin du klaustro osoak.

M.: Noizbait ikusi duzu arazo hau institutuan?

R.M.: Ez dut inoiz ikusi, baina gertatzen dira noizbehinka, eta orduan konpontzen ahalegintzen gara.

M.: Noizbait gertatuko balitz, zer egingo zenuke?

R.M.: Lehenik arreta guztia eman. Biktimari babes eman ondoren, ikasleekin banan-banan hitz egin beharko genuke arazoari aurre egiteko. Erasotzailearen jarrerak berdin jarraituko balu, araudiak esaten duena egin beharko genuke.

M.: Egiten dutenek zergatik egiten dutela uste duzu?

R.M.: Arrazoi asko daude. Batzuetan duten nortasunagatik edo izaeragatik. Beti pertsona ahulei egiten diete. Etxeko egoeragatik izan daiteke.

M.: Zer pentsatzen duzu Jokinen kasuari buruz?

R.M.: Tamalgarria da benetan. Gurasoentzat oso gogorra eta askoz gehiago Jokinek bizi izan zuen egoera ikusita. Askotan jasan behar izan zuen gazte honek azken egunetan, bere biziari amaiera emateraino iristeko.

M.: Irakasleen eta ikasleen errua izan al zen ezer egin ez zutelako?

R.M.: Errudunak erasotzaileak dira beti. Ikastetxea ez da erruduna eta irakasleek arazoa ezagutu balute, laster konpontzen saiatuko ziren. Nire ustez ez zuten garaiz jakin.

M.: Irakasleen eta ikasleen jarrera zuzena izan al zen?

R.M.: Ikasleena ez zen batere egokia izan. Besteek ezin zuten hau onartu eta berehala irakasleengana edo gurasoengana jo behar zuten, oso egoera larria baitzen.

M.: Jokinek bere burua hauen erruz bota zuela pentsatzen al duzu? Zergatik?

R.M.: Errudunak erasotzaileak dira erasotzeagatik, eta gazteak egin zuena ikasleek ezer esan ez zutelako egingo zuela pentsatzen dut.

M.: Zure inguruko norbaitek gaizki pasatu al du arazo honengatik?

R.M.: Irakasleek ere noizbehinka jasaten dugu geurea. Fisikoki ez, baina bai irainak, begiradak etab. Baina horri bullying-a deitzea gehiegizkoa litzateke.

M.: Zer gertatzen zaie bullying-a egiten duten ikasleei?

R.M.: Askotan oso egoera txarretan inplikaturatuta ibiltzen direla. Talde banaketa, psikologo bat etab. Biktimak ez badu egoera jasaten, bere buruaz beste egitera iritsi daiteke, eta batzuei arrastoa bizi osoarako geratzen zaie.

M.: Erasotzaileek jarritako zigorrekin zerbait ikasten dutela pentsatzen al duzu?

R.M.: Batzuetan bai, eta beste batzuetan ez. Nire ustez zigorrek bi helburu dituzte: lehena, desoreka sortu duen akatsa konpontzea eta, bigarrena, pentsaraztea. Ikastetxean zigorrak saihesten saiatzen gara. Baina arazoak eta jarrerak aldatzen ez badira, orduan zigorrera jotzen dugu.

AURRERA, ez egin atzera!

Aurrera futbol klubak arazo ekonomiko ugari izan ditu azken bolada honetan. Arazo hauek, ia-ia, Aurrera desagertarazi dute: klubeko lehendakariak diru guztia 2.B mailako taldea 2.A mailara igotzeko gastatu zuen, baina lortu ez zuten, zorrak agertu ziren. Gainera, udaletxeak urtero ordaindu behar zuena ordaintzen ez zuenez, zorrak areagotu ziren. Orduan, Aurrera klubari bururatu zitzaion elkarte bat sortzea, hainbat lekutatik dirua lortzeko: gabonetako loteria salduz, telebistan programa bat eginez... Horrela, elkarteari esker, Aurrerak urte bat gehiago iraun zuen.

Oraindik ere udaletxeak dirua ematen ez zuenez, Aurrerantz elkarteari bururatu zitzaion manifestazioak egitea. Manifestazio deigarriena udaletxearen aurrean dagoen plazan gertatu zena izan zen.

Bukatzeko, bi urte pasatu dira Aurrera kluba arazoa konpondu nahian, baina azkenean udaletxeak egin beharrekoa egin du: dirua eman du. Hau guztia argitzeko Aurrerantz elkarteari idazkariarekin egon gara, Koldo izenekoa, eta galdera batzuk egin dizkiogu.

Mendeberri: Zergatik sartu zen Aurrera kluba arazo larrian?

Koldo: Galdera honek erantzun bakarra dauka: Aurrerako lehendakariak diru guztia

2.B mailako taldean gastatu zuen 2.A mailara igotzeko, baina gutxiagatik ez zuen lortu. Gainera, udaletxeak eman behar zuen dirua ez zuen ematen eta, orduan, bankuko kontuak blokeatu ziren.

M: Zer dela eta jaitsi zen 2.B mailan zegoen taldea 3. mailara?

K: Aurreko galderan esan dudana bezala, arazo ekonomikoak agertu ziren eta 2.B

mailako taldea mantentzeko diru asko behar zen. Beraz, arazo ekonomikoak zirela medio 3. mailra jeitsi zen.

M: Nola sortu zen Aurrerantz Elkartea?

K: Aurrerantz Elkartea oso era bitxian sortu zen. Gas-teizko festak ziren eta nire sakelako telefonora deitu zidaten Aurrerantz elkarteari sekretarioa izateko. Olanbe instalazioetara joan nintzen eta han aurkitu nituen kide guztiak.

M: Zer da Aurrerantz Elkartea?

K: Aurrerantz Elkartea dirua lortzeko sortu zen: adibidez, gabonetarako loteria egin dugu, tabernetan itxulapikoak jarri ditugu etab. Aurrerantz elkarteari ondorioz Aurrera kluba urte bateko bizia izan du.

M: Ze proiektu utzi behar izan zen amaitu gabe arazoak heltzean?

K: Proiektu dezente utzi behar izan genituen amaitu gabe, baina garrantzitsuena polikiroldegia da. Polikiroldegia kanpotik eginda dago, baina barrutik ez. Barruan belar artifiziala dago gauza askoren artean.

M: Noiz jarriko dira martxan berriro polikiroldegiko lanak?

K: Eraikuntza lanak orain dela hilabete hasi ziren, baina oso motel doaz eta barrutik lehen bezala dago. Bakarrik kanpokoak modelatu dute, ate berriak jarri.

M: Zenbat talde daude Aurrera taldean?

K: Aurrera taldean talde asko daude: futbolari dagokionez, 14 talde daude adinaren arabera sailkatuta eta hockeyari dagokionez, talde bat.

M: Zenbat zelai daude Olanbe instalazioetan?

K: Olanben tamaina askotako zelaiak daude: futbol 5 eko zelai bat, futbol 7 ko 6 zelai eta futbol 11 ko 5. Gainera hockeyrako beste bat.

M: Zein da Aurrera klubaren gaur egungo egoera?

K: Gaur egun arazoa konpontzen ari da, baina oraindik ere gauza asko daude lehenengo egoerara eramateko. Adibidez, garbitzaileak greban daude eta 3. mailako zelaiak konpondu behar da.

M: Ia-ia arazoa konponduta, Aurrera klubak zuen lana eskertu du?

K: Aurrera klubak esker onak eman dizkiugu Aurrerantz elkarteari eta, gainera, hurrengo astean afari bat egingo dugu zuzendaritzakoak eta Aurrerantz elkarteari kideak.

Jon Suarez: «Afizioz idazten d

Jon Suarezzi elkarrizketa bat egitera joan ginen. Bagenekien bi lanbide zituela: irakaslea eta idazlea. Jon Elgoibartarra da eta 1962. urtean jaio zen familia euskaldun batean. Bere lehenengo hizkuntza euskara izan zen. Gipuzkoar asko bezala, 1983. urtean Gasteizera bizitzera etorri zen. Gaur egun P.I. Barrutia ikastolan aurkituko dugu irakasle.

Badakigu bi lanbide dituzula: irakastea eta idaztea

Nik ez dut uste nire bigarren lanbidea denik idaztearena. Afizioz idazten dut, hobby bat izango balitz bezala, eta ikastolara ofizioz etortzen naiz. Letra batean bakarrik dago ezberdintasuna, baina oso ezberdintasun inportantea da.

Idazle eta irakasle zarela badakigu, ondo eramaten da hori?

Gauza onak eta txarrak ditu, gauza onak dira zuengandik ideiak hartzen ditudalako edo zuek ematen dizkidazuelako ideiak, ikasleok, eta badakit ze gauza gustatzen zaizkizuen irakurtzea eta ze gauza ez; alde horretatik lagungarria da, baina, beste aldetik, irakaslea izateak ordu asko eskatzen ditu eta orduan idazteko oso ordu gutxi gelditzen dira, ikastola, gero familia, gero eguneroko bizitzan egin behar diren gauzak. idazteko gaueko ordu txikiak bakarrik zaizkit, eta gaueko ordu txikietan hobe da lo egitea.

Irakasle eta idazle izaten jarraituko duzu?

Irakasle izaten jarraituko dut, idazle izaten ez dakit. Idazten jarraituko dut, baina ez dakit argitaratuko dudala ala ez.

Askotan bidaltzen dizkigute idazlanak, zuri ere gustatzen zitzaizkizun?

Idaztea gustatzen zitzaidan eta horregatik hasi nintzen idazten.

Noiz hasi zinen benetan idazle izaten?

Oso berandu hasi nintzen idazten, 1996an argitaratu nuen lehenengo liburua, idazten lehenago hasi nintzen, beti idazten nuen etxean, baina niri tontakeriak iruditzen zitzaizkidan gauzak, edo ipuinxo bat, baina gero zakarrontzian bukatzen duten horietakoak.

Nola sortu zitzaizun gogoak?

Beti eduki dut idazteko gogoak, lagun bati utzi nion nik idatzitako ipuin bat eta berak esan zidan bidaltzeko argitalexte batera. Ezetz esan zidaten ez zitzaizela gustatu, baina bigarreanean baietz esan zuten.

*La Casa De
Mi Abuela*

Donosti, 17 • Teléfono 945 177 277
01010 VITORIA-GASTEIZ

lut eta ofizioz etortzen naiz ikastolara»

Ikasketa asko egin behar izan zenituen idazlea izateko?

Idazlea izateko ez da ikasketa berezirik egin behar, idazlea izan daiteke ikasketa pilo bat dituen edo ikasketarik ez dituen ere; idaztea eta idaztea, hori da truko bakarra.

Irakurketa inportantea dela esan digute. Zuk liburu asko irakurri dituzu?

Bai, nik asko irakurtzen dut. Orain bi liburu batera irakurtzen ari naiz, bat euskaraz eta bestea erdaraz, edo bat poesia liburu eta beste bat eleberria.

Zein liburu idatzi dituzu eta zeintzuk? Esaiguzu batzuk.

Sei edo zazpi idatzi ditut, 96an “Kaixo Mirna” ; 97an “Saguarekin klik” ; 98an “Eta alkatea” ; gero “Ortzadarraren kantua” eta gero bi urte egon nintzen idatzi gabe, edo argitaratu gabe, eta gero 2002an “Luzifer” eta poesia liburu bat “Ilbetea dilindan”. Beste liburu batzuetan nire poesiatxo batzuk sartuta daude, baina idazle askorenak dira; hamar edo hamabi idazle biltzen gara, bakoitzak hiru edo lau poema idazten ditugu eta gero denak liburu batean elkartuta, horrelako bi liburu egin ditut.

Guk “Ortzadarraren kantua” irakurri genuen duela urte batzuk. Nola asmatu zenuen edo nondik etorri zitzaizun inspirazioa?

Ba, seguraski, kotxean gidatzen ari nintzela, gehienetan horrela gertatzen zaidalako, kotxea gidatzen ari naizela etortzen zait ideia bat eta horrela izan zela uste dut, ikastolatik irten eta etxerako bidean ikusi nituela argi kable batzuen gainean txori batzuk, eta iruditu zitzaidan pentagrama baten

marraskia zela eta hortik ideari tiraka eta folio batean idatzi lehenengo, bost edo sei lerro horiek luzatuz eta luzatuz eta gauza berriak erantsiz, eta azkenean erabaki arte liburu bukatuta dagoela.

Horrelakoak idaztea gustatzen zaizu edo gaiak aldatzen dituzu?

Gaiak aldatzen ditut, eta gainera orain gehiago idazten dut poesia, umeentzako poesia. Aspaldian ez dut ipuinik idatzi. “Ortzadarraren Kantua”ren ondoren idatzi nuen “Luzifer”.

Liburu bat idazten duzunean, murgilduta egoten zara istorioan?

Bai, gehiegi gainera. Batzuetan kezkatu egiten nau. Bai, bai, guztiz murgilduta zaude eta askotan horretan bakarrik pentsatzen ari zara eta ezin zara egun guztia egon horretan pentsatzen eta horri bueltak ematen: zein pertsonai sartu, zer egin, besteak zer esan behar duen, nondik atera hau, eta abar. Ipuin bat idazten nuenean, gau eta egun horretan pentsatzen bukatu arte. Poemekin ez da hori gertatzen, poema batean sortzen da ideia, pum! Irteten da, konpontzen duzu pixkat eta gero, handik egun edo aste batzuetara, berriro hartzen duzu konponketak egiteko edo aldaketak egiteko eta bukatuta, bueltak eman gabe.

Momentu honetan zerbait idazten ari zara?

Ez, ez naiz ezer idazten ari, batzuetan idazten dut poema txikiren bat eta karpetetan eta kajoian gordetzen ditut, baina asmo zehatzik gabe.

Bukatzeko, zein idazle euskaldun dituzu zuk gustuko?

Bereiztu egin behar da, gauza bat da haur literatura, umeentzako idazten dutenak. Niretzat onena Juan Kruz Igerabide da, beste gauza bat da helduen literatura eta hor ere nik bereizketa egingo nuke: nobela edo poesia. Nik poesia asko irakurtzen dut, orduan nobelan, niri asko gustatzen zait Andu Lertxundi edo Saizarbitoria eta, idazle bat asko gustatzen zaidana Julen Gabiria da. Gero poesian, beno, poesian asko ditut oso gustuko, asko.

**Ainhoa Garcia de Albeniz
Oihane Mora
Paula González
Amaia Vicarro.**

Marihuanaz zenbait datu

Landare hau aintzina-aintzina erabiltzen da (erlijio erritoetan, medikuntzan eta jai-giroan). Arropa egiteko ere erabili izan da.

Kristautasunaren hedapenarekin, bere erabilpena debekatu egin zen (Asia eta Afrikan erretzen jarraitzen zen) zonalde batzuetan.

Europan jai girorako berreskuratu zuten, idazle eta artista batzuen partetik (Baudelaire eta Delacroix).

Aluzinogenoekin batera cannabis-aren deribatuak mugimendu hippy-an erabilia izan zen 60. hamarkadan. Egun, gehien kontsumitutako cannabis-aren deribatuak haxis-a eta marihuana dira.

DESKRIBAPENA

Landarea berdea da, bere hosto kopurua bakoitia delarik. Berrogeita hamar zentimetro eta 200zentimetro bitartean neurtzen du. Landareak ile antzeko batzuk ditu, marroiak gehienetan, baina batzuetan zuriak izan daitezke; arraroa da beltzak edo moreak aurkitzea, baina aurki daitezke.

EFEKTUAK

-Efektu psikologikoak. Hainbat sentsazio sentitzen dira: erlaxazioa, lotsa galtzea, barregura, denbora oso motel pasatzen dela sentitzea, logura, alterazioa eta funtzio konplexuak betetzeko zailtasunak: argi hitz egiteko zailtasunak, berehalako kontzentrazio ahalmena galtzea, ikasteko prozesuak.

-Efektu fisiologikoak. Zenbait erreakzio organiko ematen dira: jateko gogoia, begi gorri distiratsuak, logura, aho lehorra...

ARRISKUAK

-Alde psikologikoan. Egunero kontsumitzen bada, hainbat funtzio murrizten ditu: ikasterakotan, memorian eta kontzentrazioan. Gauza bera gertatzen da burua argi eta koordinazioa psikomotorra behar duten zeregin zailetan; esate baterako: auto edo motor bat gidatu, aldazio batera igo etab. moduko ekin-tzetan.

-Alde organikoan:

1-Arnasketa arazoa: ez-tul kronika, bronkitisa, ohiko kontsumitzaileetan gertatzen da.

2-Bihotzeko arazoak: hipertentsioa duten pertsonen osasunaren okertzea.

MARIHUANAREN MEDIKUNTZA ERABILERA

Egun marihuanaren erabilera terapeutikoa aztertzen ari dira (glaukomaren, kimioterapiaren eta ihesaren efektuen kontra erabiltzen da).

Gainera, gero eta gehiago erabiltzen badugu, bere efektuak murrizten dira. Medikuek ez du erretzeko marihuana gomendatuko, baizik eta pilulak edo xarabeak.

LEHORTZEKO ETA ERRETZEKO ERA

Jendeak etxean landatutako marihuana erretzen du eta tabakoarekin edo tabakorik gabe.

Marihuana erretzeko lehortu behar da.

BIBLIOGRAFIA:

Drogas. +información -riesgos. Tu guía. (Edita: Ministerio del interior. Colabora: Correos).

La Vitoriana

panadería pastelería · okindegia gozotegia

Txomin: «Betidanik izan dut gogoko irakastea, entrenatzaile eta irakasle izatea»

Txomin González Mendebaldeako irakasle bat da, gurekin 25 urte daramatza eta lau gauzatan egiten du lan. Institutuko prebentziorako arduraduna da, talde espezifikoa ematen du eskola, klase arruntetan ere bai, eta, azkenik, eskubaloiko entrenatzailea da. Euskal Eskubaloi Federazioak Euskadiko Entrenatzaile nabarmena izendatu zuen 2003-04 denboraldian. Aitzakia hori hartuta berarengana jo dugu.

Mendebaldea: Noiz pentsatu zenuen entrenatzaile izatea?

Txomin: Betidanik, gogoko dudalako irakastea; orduan, betidanik pentsatu dut irakasle izatea.

M: Noiz hasi zinen?

T: Orain dela 32 urte.

M: Non entrenatzen duzu zure taldea?

T: Hemen, institutuan, eta baita Sansomendiko kiroldegian ere.

M: Zenbat dira taldean?

T: Aurten hiru talde ditut, 27 neska, eta guztiak institutu honetakoak dira. Beste batzuk, aldiz, polikiroldegira joaten dira

M.: Zertan jolasten dute?

T: Eskubaloian.

M: Noiz entrenatzen duzu?

T: Ia, ia egunero, beraiek dira aukeratu behar dituztenak orduak, baina gutxienez 2 ordu astero, edo asteartero edo ostegunetako patioetan. Gero astelehen edo astearteetako jantokiko orduetan eta, bukatzeko, astearteetan eta ostiraletan 17,00etatik 18,00etara, Sansomendiko kiroldegian.

M: Baduzu nahikoa asti talde bakoitzari bere denbora emateko?

T: Adin honekin ez da entrenatzen talde bezala, baizik eta bakarka, teoria edo teknika.

M: Zuretzako denbora ba al duzu?

T: Beno, niretzako hori polita denez, hor dibertitzen naiz entrenatzen, jokalaria gustura daudenean eta gauzak ondo egiten dituztenean.

M: Nork eman zizun aukera hau zure proposamena egiteko?

T: Taldeak ateratzeko ni neu joaten naiz klasez-klasez.

M: Partiduak egiten dituzue?

T: Bai, larunbatero. Alde batetik, izan daitezke partidu ofizialak eta, bestetik, lagun arteko partiduak eta leku guztietara joaten gara.

M: Eta horretaz aparte, ikastetxean, gauza gehiago egiten dituzu?

T: Klaseak eman talde espezifikoa edo berariatzko taldean eta gero ziurtasun eta prebentziorako arduraduna edo laguntzailea naiz.

M: Kirolen bat praktikatzen duzu?

T: Guztiak: palaz, futbitoan, eskubaloian edozer gauza, baina ofizialki palaz.

k a t e m o t z e a n

M: Mendia ala hondartza?

T: Mendia.

M: Uda ala negua?

T: Uda.

M: Zein kolore duzu gustuko?

T: Berdea.

M: Janari bat?

T: Edozein gozoki.

M: Pelikula?

T: Abenturazko edozein film.

M: Liburu bat?

T: Bi anaia.

M: Gustuko kirola?

T: Ikusteko saskibaloia eta jokatzeoko pala.

M: Oinez, kotxez edo bizikletaz?

T: Bizikletaz

Streetball

"Streetball-a" edo "kaleetako saskibaloia" saskibaloira jolasteko beste era bat da. Edozein tokitan jolas daiteke eta Ameriketara jarraitzaile ugari ditu, hemen hainbeste ez baditu ere.

Streetballen NBAan eta ACBan baino ikuskizun gehiago dago: dribling gehiago, mate zoragarriak... Kirol honetan saskibaloia arruntan bezala jolasten da, baina urratsak, bikoitzak eta falta gutxiago hartzen dira kon-tuan.

Edozein lekutan jolas daiteke, saski bat edo bi, gutxienez, beharrezkoak dira. Lekurik ezagunenak hauek dira: Rucker Park eta Benice Beach.

Rucker Park: Hemen streetballik onena jokatzen da. NBAko jokalaririk askok egungo mailara iritsi aurretik, hemen jokatutakoak dira. Baina horren ondoren, NBA-ko jokalaririk asko, barregarri ez geratzen, ez dira hemen jokatzen ausartzen. Zelai hau New Yorken erdian kokatuta dago eta streetballen munduan ezagunena da. Zelai honetatik jokalaririk asko igaro dira. Hauek dira ezagunenak: Allen Iverson, Stephon Marbury, Vince Carter...

MATERIALA

Jolasteko saskibaloiko baloia behar da, saski bat edo bi, ondo pasatu nahi duten lagunak, jolasteko gogoia eta fisiko ona izatea.

- Highoctane
- Hot sauce
- Half man half magazine
- 50 cent
- The professor

Hot Sauce: Philip Champion izeneko mutiko beltzaren bat da. 1,86 metroko altuerarekin baloia sarean sartu ahal du mate batekin. Berak streetballen munduan mugimendu asko asmatu ditu. Gai honetaz ezagutzen duenari galdetzen badiozu, munduko onenatarikoa dela esango dizu.

TALDEAK

Talde ugari daude streetballaren munduan. Hauek dira ezagunenak:

- AND 1 mixtape
- Nike Streetball
- Streetball Crew
- Harlem Globetrotters
- Streetball Style

JOKALARIAK

Jokalaririk ezagunenak hauek dira:

- Skip to my lou

WEB ORRIAK

Streetballaren munduan web orri ugari daude. Web hauetan bideoak ere aurkitu ahal dituzue:

- www.streetflavour.com
- www.and1.com
- www.streetballstyle.com
- www.nikebasketball.com

BMX

BMX-ak bizikleta mota batzuk dira akrobazietarako balio dutenak. Bizikleta hauek zenbait gauza berezi dituzte: piruloak, eskulekua 360 grado biratzen uzten duten galga edo frenoak. Ez daukate martxarik, gurpilak zabalagoak dira, txikiak dira, talla bakarrekoak, eta eserlekua bizikleta normalak baino beherago daukate.

Bizikleta hauetan saltoak, piruetak, etab. egin daitezke eta, horregatik, askotan eror zaitezke. Dena dela, beti dago bizikletari piezak aldatzeko aukera; hobeak, noski.

Kirol hau egiteko arropa zabala, bakeroak eta zapata zabalak erabiltzen dira.

Beste kirol guztietan bezala, hemen ere, lehiaketak egiten dira eta hainbat kategoriatan banatzen dira: rampa, street, etab. Sari moduan, trofeo mordoa egoten dira eta hilabatero egiten dira torneo hauek. Irabazten baduzu, tresneriak oparitzen dizkizute bizikletarentzat.

Pirueta mota asko daude: zalditxoak, saltoak... Saltoak egiteko abiada hartu behar da, gero eskuak eta hankak jaso eta salto txikitxo eman. Zalditxoak egiteko, berriz, saltoen moduan egin behar ditugu, hankak eta eskuekin bakarrik indar egin, baina eskuekin indarra egin behar dira atzerantz. Pirueta gehiago daude, baina ez ditugu hemen guztiak esango, bestela orri asko idatzi beharko genituzke. Esan ditugun bi modalitate horiek hasi berrientzat dira. Bizikletak oso onak dira kirola egiteko; gainera, piruetak egite-rakoan, hankak, besoak..., indartzen dituzu.

Guraso elkartearen txokoa

A la vuelta del parón de Navidad volvemos a arrancar el motor de la Asociación, y aunque no hay grandes novedades en el trabajo de las diferentes comisiones, os comentamos algunas informaciones de vuestro interés.

▼ **LIBURTXO.**- Los miembros de esta comisión mantienen contactos con DENON ESKOLA, pues este intento de reciclar libros de texto se va a llevar a cabo en 17 centros públicos. Lo previsto para este año es reciclar los libros de lectura de las asignaturas de Lengua Castellana, Euskera e Inglés, que se recogerán al final de curso. Conoceréis los detalles de esta iniciativa.

▼ **VIAJES DE ESTUDIOS.**- Un grupo de padres y madres supervisa la iniciativa de un grupo de alumnas y alumnos de 4º de ESO para realizar un viaje. Hay que estar ahí, negociar y llegar a acuerdos. Queremos que las conclusiones que se saquen de esta experiencia nos ayuden a disponer de criterios para posibles futuras iniciativas.

▼ **SEGURIDAD EN DESPLAZAMIENTOS.** Los miembros de esta comisión además de presentar escritos de petición, han mantenido contactos con los responsables de tráfico del Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz para lograr mejoras en las infraestructuras viales en la proximidad de nuestro centro. Por de pronto ya se han instalado semáforos en uno de los lugares críticos: en la misma ronda de circunvalación, en la esquina del Gobierno Vasco.

▼ **EXTRAESCOLARES.** Esta comisión, trata de consolidar las actividades que se desarrollan en la actualidad. Aunque la respuesta es diversa ahí están los grupos de Balonmano, Baloncesto chicos y chicas, Fútbol y Aeróbic. De cara al próximo curso intentaremos presentar una oferta de extraescolares adaptada a los intereses de los alumnos y alumnas.

▼ **EUSKARA.**-De la encuesta realizada entre los alumnos para conocer la demanda de extraescolares en

Euskara, se observa una demanda de actividades como las salidas al monte o el teatro. Como decíamos antes, se trata de ampliar la oferta de actividades de cara al próximo curso.

▼ **CONVIVENCIA-BULLYING.**- Está previsto realizar el cuarto de los encuentros en torno a este tema el próximo miércoles 16 de marzo a las 7 de la tarde. Allí, junto con miembros del equipo educativo del centro, trataremos de llegar a algunas conclusiones prácticas sobre lo vivido durante este curso 2004-2005. Seguimos animándoos a detectar lo mas precozmente este tipo de situaciones, por lo que, además de orientaros al tutor o tutora de vuestro hijo o hija, os recordamos la existencia de un buzón a tal efecto y de una dirección de correo electrónico que es: mendabaldeabizi@hotmail.com

**Sufritzen ari denari
laguntzea ez da salatari izatea
Si alguien sufre... ayudar no es chivarse
mendabaldeabizi@hotmail.com**

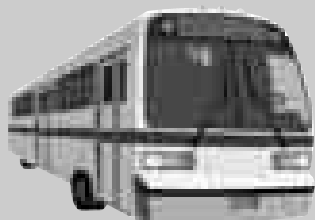

EROSKI

Saskibaloiko mutilak

Laura eta Nazareth lagunduta hona hemen Saskibaloieko mutilak bere entrenatzilea Jonekin: Alain, Aitor, Josu, Joseba, Dani, Paulo, Julen, Elan, Andoni, Borja Iñigo eta Mikel. Ligaren asken txanpa honetan kili-kolo doaz, baina egiten ari diren lanarekin emaitza onak helduko dira inolako zalantzarik gabe. Datorren aldizkarian neskak izando dira protagonistak.

bidaiia ona!!!

**VERRO
AUTOBUSAK**

Foruak 18 ☎ 945 300 238

AGURAIN

Mendebaldeko garbitasuna

Mendebaldean ikasleentzat garbitasuna ez da arazo larria, baina hala ere, inkesta bat proposatu diegu, 1.2.,3. mailako ikasle batzuei.

1. Uste duzu Mendebaldea garbi egoten dela? Zergatik?
2. Garbitasunarekin lotuta zer hobetuko zenuke?
3. Gelak maizago garbitu behar direla uste duzu?
4. Ikasleok ere horretan parte hartu behar dugula uste duzu?

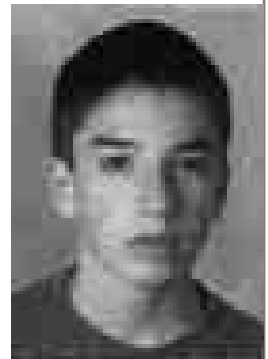

OIER GUTIERREZ / 1.D

1. Bai, nire ustez ez dagoelako paperik.
2. Listuak ez botatzea.
3. Bai, oso errez zikintzen baitira.
4. Ez, bestela zertan arituko dira garbitzaileak?

UNAI SANCHEZ / 2.A

1. Ez, pasa den egunean sagar bat topatu nuen.
2. Zikintzen duten ikasleak ikas-tetxetik bota.
3. Bai, egunero zikinkeria aurkitzen dugu gelan.
4. Bai, gu gara zikintzen dugunak

NEREA JIMENEZ / 1.E

1. Ez, asko zikintzen dugulako eta gauza asko botatzen ditugulako lurrera.
2. Gauza gutxiago lurrera botatzea.
3. Bai, askoz gehiago.
4. Ez, garbitzaileek garbitu behar dutelako

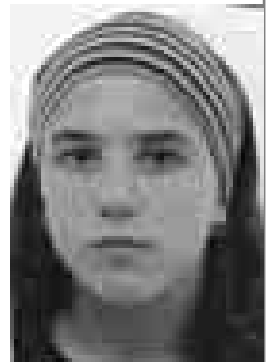
XABI VALERO / 3.C

1. Ez, patioa oso zikina dagoelako.
2. Zaborra lurrera botatzen duenari falta arina ipintzea.
3. Ez, nahiko garbi egoten direlako.
4. Ez, horretarako garbitzaileak daudelako.

ZALOA MAESTRE / 3.D

1. Ez, kristalak zikin daude, txikiek itsatsita.
2. Gehiago garbitzea.
3. Astero garbitu beharko lukete.
4. Ez, garbitzaileek garbitu behar dute.

NAIARA RECIO / 2.B

1. Ez asko. Lurrak eta komunak zikin daudelako.
2. Komunetan papera eta xaboa egotea.
3. Bai, oso zikinak daudelako eta batzuetan margotuta daudenean ez dituzte garbitzen.
4. Ez, garbitzaileek egin beharko dute, baina guk gauza gutxiago

bota.

Garbitasunari buruzko bineta eta eslogan lehiaketa

Eslogan saritua: Erika bejarano Gómez (1.B)

Bineta saritua: Nerea Viribay Vicandi (3.A)

Agenda 21eko marrazketa irabazleak

Ania López. 2.F.

Erika Bejarano 1.B

2. hiruhilabeteko ikastetxeko zenbait jarduera osagarri

Urtero bezala Angoulemeko ikasleak gurean izan ditugu bi ikastetxeen arteko elkartrukea medio.

Gasteizko udaletxeko kirol sailak antolatutik DBH3. kurtsoak Valdezcarayn izan dira eskiatzen.

Hara bada Araba da egitarauaren barruan DBH 1. kurtsoak egun pasa egin zuten Errioxan.

Prensa Tailerreko 3.D eta 3.Eko ikasleak irratia tailerra izan zuten Udal Hezkuntza Sailaren, Gasteiztoren, eskutik.

Elikaduraren garrantziaz jabetzeko, erakusketa ikusi eta zenbait azalpen izan zituzten DBH 3.eko ikasleek.

Astelehen, astearte eta osteguneko atsedeen eta jantoki orduetan DBHko 4.eko ikasleek ikastetxeko irratien ardura dute.

Viajes Eroski
Bidalak

Mucho más que buenos precios
Precio onik baino askoz ere gehiago

Ostalaritzan Ordutegia Betetzeko Kanpaina

Campana por el Cumplimiento de Horarios en Hosteleria

Egizu garaian

Todo tiene su tiempo

gurea duan **herria**

EUSKO JAURLANITZA

ERREPUBLIKAZIEN BARRIAN
1978ko Ekainaren 25ean
estatu berria sortu zen

un país en marcha

GOBIERNO VASCO

ERREPUBLIKAZIEN BARRIAN
1978ko Ekainaren 25ean
estatu berria sortu zen

Jose Fran Urteaga Elorza: «Nire lana asko gustatzen zait, baina batzuetan buruko min dezente ematen dit»

1956ko Irailaren 19an Jose Fran Urteaga izeneko bideogilea jaio zen Eibarren. 25 urte zituela Gasteizera etorri zen bizitzera eta orain hemen bizi da bere familiarekin.

Zertan datza zure lanbidea?

Nire lanbidea ikusentzunezkoen mundua da, bideo ekoizpena.

Noiz hasi zinen lan horretan?

1981ean.

Gustatzen al zaizu zure lana?

Bai, asko. Batzuetan buruko min dezente ematen du, baina gero emaitzak ikusten dira.

Non egiten duzu lan?

Gasteizen bertan, Lakuako bulego batean.

Zein ikasketa egin zenituen lanbide hau lortzeko?

Maestria Eibarren eta Filologia. Hemen ekinez hasi nintzen, ikasketa barik.

Non egin zenituen ikasketak?

Eibarren, Lanbide Heziketa ikastetxean eta Filologiakoak seminario zaharrean.

Noiz lizenziatu zinen?

Ez nintzen lizenziatu, ez neukan denborarik.

Zailak izan al ziren zure ikasketak?

Bai, oso zailak. Garai hartan Latina ikasi behar genuen eta ni Latinarekin gaizki konpontzen nintzen.

Zeintzuk dira zure hobbyak?

Mendirra joatea eta eskalatzea.

Zein hobby egiten duzu zure aisialdian?

Ahal dudanean mendira joaten naiz eta irakurri ere egiten dut, baina seme txikiak dauzkagunez, arreta handia eskatzen digute.

Kirola egitea gustatzen al zaizu?

Bai.

Txikia zinenean, zein lanbide eduki nahi zenuen nagusitan?

Ez dakit, ez dut gogoratzen.

Bideogilea izango ez bazina, ze lanbide edukitzea gustatuko litzazuke?

Basosaina edo nekazaria, hau da, biziarekin zerikusirik duen zerbait.

Daukazu bizimodua gustatzen al zaizu?

Bai asko.

Noiz etorri zinen Gasteizera bizitzera?

25 urte nituela, Fakultatean sartu nintzenean.

Maialen Lamaza, Iruñe Gutiérrez, Maider Hermoso de Mendoza eta Oihana Juaristi

k a t e
m o t z e a n

Zinean ikusi duzun azken filma?

“500gramo” eta semearekin “El espantatiburones”.

Irakurri duzun azken liburua?

“Kolosala izango da” eta irakurtzen ari naizen “La Comunera”.

Zer nahiago duzu, mendia ala hondartza?

Mendia

Amets bat?

Orain arte bezala jarraitzea.

Pertsonai famatu bat?

J.F.U.:Bernardo Atxaga

Kirol bat?

Mendia edo eskalatzea

Lekurik gogokoena?

Degurika, Aizkorriko mendikatean dagoen mendi tarte txiki bat

Nongo jaiak dituzu gustukoak?

Nire herrikoak, Eibarkoak

Alberto Morgado: «Gustatuko litzaidake profesionaletara iristea, baina ez dakit lortuko dudan»

Alberto Morgado Mendebaldeko futbolari on bat da, Alavesen jokatzen du eta, agian, lehenengo mailan ikusiko dugu hemendik urte batzuetara.

M-Zenbat urte daramatzazu futboleant jokatzen?

A.M.: Bost urte bete nituenetik ari naiz futboleant.

M-Zein taldeetan hasi zinen?

A.M.: Antonio Fornies futbol taldean.

M-Zenbat urte igaro zenituen talde honetan?

A.M.: 3 urte pasa nituen.

M-Nolaz hasi zinen?

A.M.: Nire gurasoek eta nire anaiak bultzatuta.

M-Familiako futbolari bakarra al zara?

A.M.: Ez.

M:6.Zeintzuk gehiago jolasten dute?

A.M.: Nire anaiak eta lehengusuak.

M-Zenbat urterekin joan zinen Alavesera?

A.M.: Zortzi urterekin.

M-Ze postutan jokatzen duzu?

A.M.: Hegalekoa edo defentsa naiz.

M-Gehienez zenbat gol sartu dituzu partidurik batean?

A.M.: Infantilean 3.

M-Zein talderen kontra jokatu zenuen partidurik politena?

A.M.: Madrilen kontra Valladolideko txapelketaren finalean.

M-Noizbait borrokatu al duzu partidurik batean?

A.M.: Borrokatzeko zorian egona naiz, baina oraindik ez naiz inoiz hasi.

M-Zein da Alaveseko jokalaririk

gustukoena?

A.M.: Bi aukeratuko ditut: Bodipo eta Ruben Navarro.

M-Eta mundu osoan bat aukeratu behar bazenu?

A.M.: Beste bi izen emango dizkizut: Ronaldinho eta Roberto Carlos.

M-Gustatuko litzaidake profesionaletara iristea?

A.M.: Bai, zalantzarik gabe.

M-Eta uste duzu profesionaletara iritsiko zarela?

A.M.: Gustatuko litzaidake, baina ez dakit lortuko dudan.

M-Bukatzeko elikadurari buruzko bi galdera egingo dizkizugu. Zein da zure janaririk gustukoena?

A.M.: Pasta.

M-Eta edaria?

A.M.: Trina.

penaltiak

Kolore bat? Urdina

Trebetasun bat? Futboleant jolastea

Negua, uda, udaberria ala udazkena? Uda

Gaua ala eguna? Gaua

Hondartza ala mendia? Mendia

Aktoresa bat? Elsa Pataki

Liburu bat? La ciudad de las bestias.

Maskota bat? Txakurra.

Beste kirola bat? Saskibaloia

Iñigo Yarritu: «Lehen mailara iristea zaila da»

Iñigo Gasteizko mutil bat da, 14 urte ditu, lagunekin egotea eta motorrak gustuko ditu. Alavesen jokatzen du kadete mailan.

M-Zenbat urte dituzu?

I.Y.:14 urte

M-Zergatik hasi zinen atezaina izaten eta ez jokalaria moduan?

I.Y.:Nire aita atezaina zelako eta nik hura i kusteak gustuko nuenez, berak gomendatu zidan.

M-Zein taldetan hasi zinen jolasten?

I.Y.:Antonio Fornies Bernad ikastetxeko taldean

M-Zein da zure hurrengo helmuga?

I.Y.:Euskal Ligan kadete mailan jokatzea Euskadiko talde guztien kontra.

M-Zein da atezainaren ekipamendua?

I.Y.:Materialik garrantzitsuena eskularruak dira, baina kulotea eta fraka motz batzuk ere beharrezkoak dira. Baita galtzerdiak eta botak ere.

M-Nor da gehien gorrotatzen duzun atezaina mundu mailan?

I.Y.:Pasa den urtean Sevillan zegoen Notario izenekoa.

M-Lehenengo mailara ailegatuko bazina, nolakoa izango litzateke zure bizitza?

I.Y.:Berdina, baina entrenamendu gehiagorekin.

M-Alavesen dauden atezainen artean zein da zure gustukoena?

I.Y.:Roberto Bonano

M-Inoiz lehenengo mailara iristeko itxaropenik ba al duzu?

I.Y.:Bai, hori beti pentsatzen da, baina gero ailegatzea benetan zaila da.

M-Zergatik gertatzen da hain zaila?

I.Y.:Futbolari asko daudelako eta oso zaila delako zu aukeratuen artean izatea.

M-Zein da zure ametsa?

I.Y.:Kirola barruan profesionala izatea

p e n a l t i a k

M-Uda ala negua? Uda

M-Pasta ala barazkiak? Pasta

M-Hotza ala beroa? Beroa

M-Astegunak ala asteburua? Asteburua

M-Altua ala bajua? Berdin zait

M-Ilehoria ala ile marroiduna? Ilehoria

M-Diruduna ala normala? Berdin zait, polita bada

M-Lotsatia ala ausarta? Ausarta izatea gustatzen zait

Bermaturiko Pelayo Segurak.
Zure bizimoduari hiri ikusgarria emartzen
du duten ezberdin guzua indibiduala.

En el caso de la contratación de un seguro de vida, el asegurado deberá cumplir con los requisitos de la Ley de Seguros de Vida y de Seguros de Pensiones, y el seguro de vida deberá estar sujeto a la Ley de Seguros de Pensiones y a la Ley de Seguros de Pensiones de la Comunidad Autónoma de Euzkadi. El seguro de vida no garantiza la supervivencia del asegurado ni el pago de la pensión de jubilación. El seguro de vida no garantiza el pago de la pensión de jubilación. El seguro de vida no garantiza el pago de la pensión de jubilación. El seguro de vida no garantiza el pago de la pensión de jubilación.

PELAYO

Seguros de Vida y Seguros de Pensiones

Tel: 945 13 20 47 - www.pelayo.com

2005eko Maitasun Gutunen lehiaketako

Ene bihotzeko neska kuttuna:

Buruhauste bat dut barnean, nire sentimenduak adierazteko unean, betiko arazo eta ikarak gustuko dudan pertsona ikusteko orduan, eta oraindik ohartu ez bazara, zu zara pertsona hori.

Zu zara nik dudan kezka bakarra, zu zara bizitzeko behar dudan airea eta zure albotik urrun banago, ez naiz ezer. Zu zara aurkitu nahi dudan habia, ez baitut zureganako maitasuna bezalakorik beste inorengan aurkitzen.

Zure izena behin eta berriz errepi-katzearekin ez dut ezer lortzen, nire barne oinazea areagotu egiten da zurekin pentsatzean eta, gainera, ez naiz ohartzen zurekin ez dudala zer eginik.

Suzko dar-dar batek inguratzen nau zu ikusten zaitudanean, baina, aldi beran, izozten nau. Ez dakit zer egiten didazun, baina, zu ikustean, beste mundu batera naramazu.

Zu hemen egon edo ez egon, beti naiz ni zu gabe, ametsetan bezala egon beharko dut, edo, hobeto esanda, beti nago ametsetan, ezin zaitu eta nire burutik atera; baina horrela goxo-goxo sentitzen naiz.

Oso gaizki sentitzen naiz, ezin bain-
naiz zurekin egon eta izugarri maite
zaitut, nire bihotza txikitzen da hori
pentsatzean.

Maite zaitut zuri belarrira xuxurla-
tzea gustatuko litzaidake; ez ahaztu
maitea, beti egongo zara nire bihotze-
an ezkutaturik.

Niretzat amets bihurtu zara, bene-
takoa eta helezina.

Aitor Mtz. De Estarrona

Garapen jasangarria

Garapen jasangarriaz hitz egin behar dudalarik, askotan, komunikabide desberdinetan termino hau entzun dugularik, aipatuko dut, gutxi gorabehera, zer adierazi nahi duen denok badakigula. Hala ere, jende askorentzat termino hau nahiko ezezaguna da. Zehazki, garapen jasangarria orainaldiko beharrei aurre egitea da, geroaldiko belaunaldien gaitasunak arriskuan jarri gabe eta beraien behar propioak asetzea ahalbidetzen duen garapen ekonomiko eta soziala.

Definizio korapilotsua, ezta? Bada, garapen jasangarria bere esanahia baino askoz korapilotsuagoa da. Nire ustez termino hau definitzen duten bi ezaugarri daude:

1-Munduko biztanleriaren beharrak asetzea, herrialde txiroetan arreta jarritz.

2-Garapenaren eragina ingurugiroan eta gizakiaren efektuak jasateko biosferak dituen baliabideak kontutan hartu.

70. eta 80.eko hamarkadak arte jendea ez zen ohar-tu gure planetan gertatzen ari ziren aldaketez. 1992ko ekainean lurrari buruzko bilera bat ospatu zen Rio de Janeiron eta honen ondorioetako bat "Agenda 21" izeneko ekintza programa izan zen, beste batzuen artean. Honen bidez, garapen jasangarria bultzatu nahi zuten.

En busca del equilibrio perdido

Yo vivo en una ciudad de un país desarrollado, por lo menos así lo llamamos. Pero cada vez que oigo hablar de este tema me entra miedo, porque con esta palabra, "desarrollo", siempre van unidas en mi mente las partes negativas que él trae: agotamiento de recursos naturales, contaminación, efecto invernadero, lluvia ácida, desaparición de especies..., todos ellos problemas muy serios que pueden llegar a acabar con nuestro entorno natural y con nosotros mismos; esto es, en realidad, lo que me produce angustia.

A nuestra familia, durante tres veranos seguidos, ha venido una niña procedente de la zona de Chernovil, Olga, en busca de un ambiente diferente al que su tierra está sometida: natural, sano.

¿Por que? En su país, en abril de 1986, hubo una explosión en una central nuclear que liberó gran cantidad de radiactividad. Se formó una nube radiactiva que se desplazó a otros países empujada por el viento y, además de causar 32.000 muertos y de obligar a la evacuación de 400.000 personas, los efectos en la población siguen siendo terribles después de los años transcurridos: un gran aumento de la mortalidad infantil, de los cánceres y tumores de las malformaciones físicas... Por otro lado, la naturaleza quedó destruida y contaminada. Fue una de las mayores tragedias de los últimos tiempos.

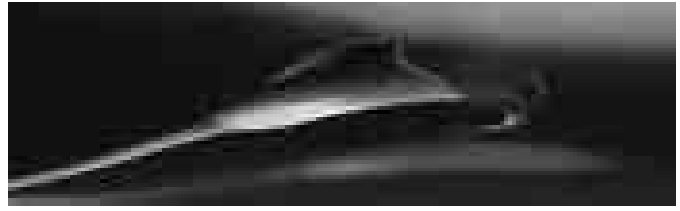
Si nos ponemos a pensar un poco en serio, ¿qué ha ocurrido para llegar a esta situación?

Todo esto es consecuencia directa de los valores que actualmente tienen más importancia en el mundo de los adultos: poder, dinero, prestigio, competitividad, bienestar..., quedando en un segundo lugar el respeto, la solidaridad, la igualdad... Por ejemplo, en nuestra sociedad hay unas pocas personas, los ricos, que tienen como meta principal la ganancia de dinero y el poder que él les proporciona y conseguir así todo lo que quieren, sin importarles las consecuencias negativas y peligrosas que los residuos de sus fábricas puedan conllevar.

Cuando menciono el respeto lo hago de forma amplia, es decir, hacia las personas, los animales, la naturaleza en su conjunto, y las cosas, nuestras y de los demás.

Todos nosotros sabemos muy bien que no debemos malgastar agua, que hay que clasificar los residuos para su posterior tratamiento en reciclaje, que hay que utilizar la energía eléctrica cuando la necesitemos, que debemos utilizar medios de transporte públicos...

Si nuestra sociedad fuera menos competitiva y más humana, con más corazón, más respetuosa, en definitiva, con nuestro entorno y con nosotros mismos, seríamos capaces de encontrar entre todos la salida a este gran problema: ahorraríamos energía y evitaríamos la contaminación al no gastar agua, electricidad, papel o plásticos más allá de lo necesario; al poder utilizar la bici sin miedo a ser arrollados y al usar los medios de transporte públicos dis-

minuiría el tráfico y los humos, tardaríamos menos tiempo en llegar a nuestros destinos y, en consecuencia, tendríamos más tiempo para descansar, para trabajar..., es decir, nuestra vida sería más sana porque viviríamos con menos estrés que ahora.

También el dueño de la fábrica en vez de pensar en euros lo haría en sus trabajadores (su seguridad, su salud...), en qué hacer con los residuos para no dañar el medio ambiente (sin importarle el coste).

Y los gobiernos en vez de gastar el dinero en armamento (que nos destruye) podrían invertirlo en investigaciones que nos llevarán a evolucionar para conseguir el equilibrio perdido en la naturaleza.

O quizás la salida esté en aprender de las pocas tribus que quedan al margen de todo este desarrollo (en lugar de intentar cambiarlas), ya que ellos siguen viviendo en armonía con la naturaleza, respetando sus ámbitos, tendencias, especies... Cuando leía los libros "La ciudad de las bestias" y "El reino del dragón de oro" me llamó mucho la atención con qué poco se puede vivir feliz y el respeto hacia la naturaleza que demostraban las tribus que aparecían en estos libros (zona amazónica que de ninguna manera contaminaban o exterminaban especies).

Pero tampoco se trata de que volvamos tan atrás como ellos. Yo creo que con reflexionar, con prestar atención a su modo de vida y a las pequeñas cosas que hacen que el mundo se conserve mejor, que preservan el equilibrio de la naturaleza... y, en la medida de lo posible, incluir los puntos de vista que ellos tienen para vivir empezariamos a evolucionar positivamente y optaríamos por un mundo mejor.

De esta forma Olga no tendría que venir a Vitoria-Gasteiz en busca de algo que les arrebataron en su país. Algo fundamental en la vida tanto nuestra como la de los animales y las plantas: la sensación de bienestar, una sensación pura, fresca... No tendría que venir a respirar un aire menos contaminado dejando allí a su familia que tanto añoraba mientras estaba junto a nosotros.

Y, sobre todo, de esta manera se evitarían nuevos desastres como el de Chernovil, o el del Prestige o el de las guerras que matan y contaminan más que cualquier otra acción humana.

Maddi Arana
(Agenda 21eko gaztelaniazko idazlan sariketako irabazlea)

The Eagle and the Cock

A long time ago, there were two friends that lived together. One was an eagle and the other one was a cock. They lived in the same house but they cooked and did the housework on their own. They didn't do anything together.

One day Cock was cooking in the kitchen when he saw that he didn't have salt. So he went to the village and bought it. When he was going home, he decided to rest under a tree.

At that moment his friend Eagle didn't have salt either and, when he was going to the village, he saw Cock with only one leg.

"Where is your leg?", Eagle asked.

"I've given it to the shopkeeper because I didn't have money" said Cock telling a lie to Eagle.

Eagle went to the shop and said to the shopkeeper to cut off his leg because he didn't have any money to pay for the salt. Then, the shopkeeper, surprised, cut off Eagle's leg.

When he arrived home with only one leg he saw that Cock had two legs!!

He was surprised and he asked "How did you get it back?"

Cock didn't know what to say and Eagle was furious so Cock told him that he had got his leg back because when cocks cut off their legs, they grow up again after half an hour.

The eagle was so surprised that believed it.

That night they had dinner together, but two days later, at night, Eagle couldn't sleep. He went to Cock's bedroom, took an axe and cut off Cock's leg.

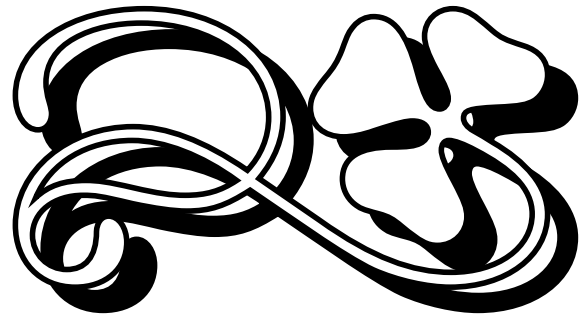
At the instant Cock woke up and started shouting "What are you doing?", "Are you crazy?" "I've lost my leg!"

When the eagle heard it he said "Don't worry, after half an hour you will have a new one!"

Then Cock took him to the kitchen and told him that all was a lie.

After that, Eagle didn't stay at home with Cock never again. Since then, eagles want to kill cocks.

GARA HERRERA
D.B.H. 4. C

VOLCANO

Last week on Sunday, at seven o'clock in the morning the earthquake started but then we heard a terrible thunder.

Before the volcano made a terrible noise, and then it exploded and the lava spread in a short time.

I was in my house with my friends, my brother and my parents. We were sleeping before the volcano exploded, and when it happened I was very nervous and scared. My family, friends and I looked through the window and we saw a lot of people running out of their houses. The situation was very frightening because it was the first catastrophe in our city. I went to my father's and I spoke to him. He walked to the car and shouted, "Come on, come to the car and let's go to the village!" So we ran towards the car.

After the incident my friends went to their parents'. I felt well but a little bit scared. Then I was running and I telephoned my grandparents. They were very well. UFF!!

Oihane Uriarte 2. E

MY NEW YEAR'S RESOLUTIONS

1. I will study a lot
2. I will practise basketball
3. I won't spend the money in stupid things
4. I won't argue with my brother
5. I won't do my homework the last minute
6. I will go to the swimming pool
7. I will finish things before I start with other things
8. I will tidy my room more often
9. I will help my parents at home
10. I will try to remember all the things that I "will do"

Borja Apellaniz 2. D

VALHALLA, COME TO US! That's what they cried in pain. Now that the day is gone, now that the darkest night is coming closer to them. I am above them in the dust of this desert. I've fallen with them, my men, my soldiers of the darkness. Light seems so far away now...and they still cry for the paradise, for their "valhalla"...They should know that there isn't anything beyond there. I touch my head and I feel blood on my hands, red blood. I bite the dust once again and I feel its taste: bitter. What am I supposed to do now? I haven't got the power of changing this situation. Far away I hear a man screaming...I think that he's dying. 1286 was meant to be the year of their destruction, the day of the awakening. But I've learnt something: there is no fate. As we wind on down the road, our shadow is taller than our soul, where we are one and one is all. We will be dust with dust, fire with fire. I grab some dust with my left hand and I try to

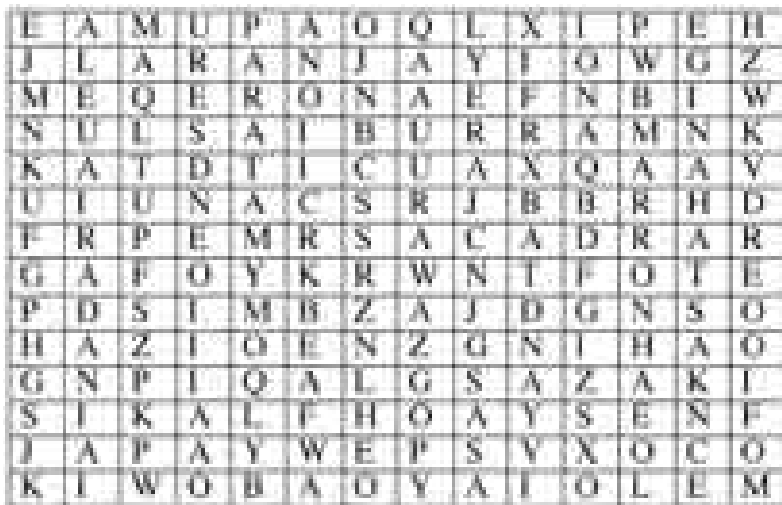

stand up. The sun is falling over the mountains as I wake up. Now my eyes open widely as I get to see all of my soldiers on the field, dead, without any possibility. "Captain, am I going to die?" madness and fear are horning inside him. Blood comes to his mouth as he keeps breathing, slowly, desperately." You are going to Valhalla now..."That's all I can say to him. My sword is fallen on the field and my body is stuck. My hair is the only thing that still moves, as the mind blows, coming straight from the South. Long, beautiful hair, the only thing that makes me remember that I am a woman. Years ago he had said that it was beautiful...that was the only reason for me to keep my hair as a treasure. My suit of armour is broken down, and apart from my head, my chest is hurt too." My sire, my master!" the voice comes straight to me. I turn myself to look for that voice. I can see a soldier next to my sword. He has caught it and he is looking at me. I can't get to see his face, covered with a veil. His eyes are talking to me. A bloody tear comes down my cheek, as I understand what he's trying to say to me. A cruel smile escapes from his mouth as he comes towards me. The veil on his face disappears, falls to the ground..."It was you, then...! He nods. It was him who ruined all my plans. It was him who had told the enemy where my soldiers were standing; it was him who I thought dead.... The sword shines opposite my face, as I understand what he wants. I kneel down without any energy. I'm not going to fight. I am very tired. I can feel his cold hands, coming down my neck, holding my long, beautiful hair. The sword sings softly as he cuts off my last hint of femininity. He will take it with him..."I hate you." "So do I" The sword comes down with all its strength and his job finishes.

Berta Alcalde Batx.2.A

DENBORA-PASAK

AURKI ITZAZU HAMABI FRUTA:

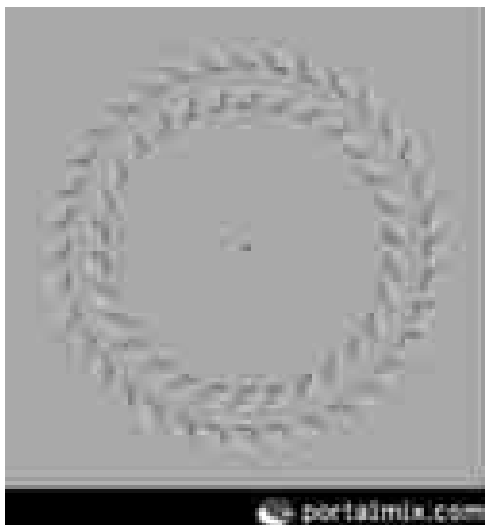

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....
- 11.....
- 12.....

LOTU BI ZUTABETAKO ESALDIAK ETA OSATU ESAERA ZAHARRAK.

Kanpoan uso
A zer para
Ezina
Gezurra esan nuen Getarian
Lan lasterra
Dagoenean bon-bon
Leku guztietan
Zozoak beleari
Ikusi eta
Errementariaren etxean

ipurbeltz.
lan alferra.
zotza burduntzi.
ez dagoenean egon.
etxean otso.
urruza.
txakurrak oinutsik.
karakola eta barea.
ekinez egina.
ni baino lehenago zen atarian.

ILUSIO OPTIKOA

Erdiko puntu beltzari begiratzten badiozu, ikusiko duzu inguruan dauden biribilak mugitzen direla.

LIBURUAK

GRIOT

Afrika beltzera egindako azken bidaiaren berri ematen digu Jon Arretzek liburu honetan; Burkina Fasoko gizon-emakumeek daukate bertan pisu gehiena, eta bidaiaria bera itzalean bezala geratzen da. Liburua are ederrago egiten duen osagai garrantzitsua da Cristina Fernandezek ilustrazio-lana.

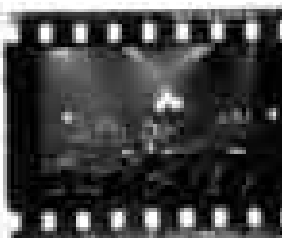
DIARIO DE UN SKIN:

Kazetari baten liburu da, urte batean zehar talde faxistetan sartu zen, talde politiko eta futbol taldeekin zer ikusia ba al zuen ikusteko. Mitinetan, kontzertuetan, futbol partiduetan eta nazien “ehizetan” egon zen. Interneten hasi zen foro faxistetan sartuz eta fama handiko web orrialde faxista bat egin zuen.

DISKOAK

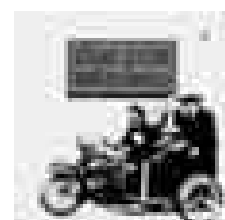

Euskarako CD-rik hoberena Bizi-bizi da oraintxe bertan, baina Berri txarrak taldekoak ere, oso onak direla pentsatzen dugu. Guretzat, orain arte atera diren diskorik onenak dira eta abestiak zoragarriak direnez, puntan-puntan luzaro iraungo dutela uste dugu.

Betagarri taldearen Metak –CD/DVD- lana dugu hau, bere “Encenguem la flama des pobles”(Piztu Dezagun herrien garra) izeneko emanaldiren batean grabatua.

The Pub Ibiltaria. Oskorri taldea. Sail honetako bederatzigarren lana dugu hau, euskal kantak entzulearen ahotan jarri eta desagertzen ari den kanturako joera hori berreskuratze aldera.

Zure lehendabiziko aldia da. Etzan zara, eta musku-
luak tenkatu dituzu. Albo batean jartzeko esan diozu,
baina berak ez du alde egin nahi.

Izututa ote zauden esan dizu, eta zuk ezetz diozu
burua emeki mugituz.

Eskarmentu handikoa da, eta oso trebea da behatzak
behar den tokian sartzen.

Ari eta ari, ari zaizu, eta zu dardarka. Zure gorputza
adi-adi dago, baina bera hain da xamurra zurekin!

Begietara egiten dizu so ezteki, eta ez larritzeko esan
dizu, ez duela lehendabiziko aldia, ez bigarrena...

Bere samurtasunak lasaitu egin zaitu, eta gehiago
zabaltzeko esan dizunean, ez duzu oztoporik jarri.

Azkar bukatzeko esan diozu, baina behar duen den-
bora hartuko duela esan dizu, ez dizula minik eman nahi.

Berak zenbat eta barrurago sartu, orduan eta min
handiagoa sentitzen duzu, eta odoletan hasiko zarela dirudi.

Kezkatuta begiratu dizu, ea mingarria den galdetu.

Negar-malkoak doazkizu masailetan behera, baina ezetz esan diozu buruarekin, segitzeko, segitzeko!

Barrura eta kanpora ari da maisutasun handiaz, baina erdi zorabiatuta zaude ezer sentitzeko.

Urduritasunak joan dira, zerbait lehertu da zure barrenean, eta kanpora atera du. Zu hasperenka zaude, eta
pozarren bukatu duelako.

Begietara egin dizu so, goxo-goxo begiratu eta beste batzuetan baino zailagoa dela esan dizu, baina kontent
dagoela.

Irribarre batekin eskertu diozu egin dizun lana.

Azken batean, kentzen dizuten lehen hagina da.

txisteak

*****

-Zergatik deitzen dira Afganistango autobusak Osama?
-Amerikarrak Bus(h) deitzen direlako.

*****

Izozgailuan dagoen tomate batek esten dio beste bati:

-Kaixo!

Eta besteak erantzunten dio:

-Hara! Hitz egiten duen tomate bat

Kultur Astea 2005

Ikasturte honetan **eraman** Gazte-txartela edonora

%15

ERAINOKOAK

ZINEMETAN

%20

ERAINOKOAK

LIBURU-DENDA
ETA PAPER-
DENDETAN

%50

ERAINOKOAK

KIROL
INSTALAZIOETAN

%30

ERAINOKOAK

MODAN

%10

ERAINOKOAK

INFORMATIKA-
DENDETAN

%50

ERAINOKOAK

MUSEOETAN

IKASKETA-
BIDAJETARAKO
ASISTENTZIA-ASEGURUA

DOAN

Esha ezazu

CAJA LABORAL
ELISKADIKO KUTXA

EUSKO JAURLARITZA
GOBIERNO VASCO